

És mégis

Döbrentei Kornél verseskötetéről

A hetvenöt esztendeje alapított Püski Kiadó könyves szolgálatának mindhárom korszakában – a nemzetpolitikai tanulmányok mellett – nagy jelentősége volt az értünk perlekedő, közösségformáló verseknek. A hét és fél évtized alatt dr. Püski Sándor, majd az ő kiadóvezetői munkálkodását folytató fia, Püski István négy költőtől jelentetett meg testes gyűjteményes kötetet, összegyűjtött verseket. A négy magyar poéta: Sinka István (1939, 1993), Erdélyi József (1940, 1995), Faludy György (1980) és Döbrentei Kornél (2008).

1939 és 1944 között a balladás Sinka István volt a Püski Sándor vezette Magyar Élet Kiadó megbecsült nagy költője az akkor és itt megjelent hét kötetével; a *Vád* és a *Hontalanok útján* látomásos verseitől a földi pokoljárások könyvéig, a *Fekete bojtár vallomásai* igazságkereső prózájáig. Az idők múltával, 2000-től Döbrentei Kornél-nak lesz ilyen kiemelt szerepe a szkíta szarvasfejes jelképpű, patinás könyvműhelynél. Mintha a szilajpásztor Sinka testálta volna mindezt rá.

Az előző negyven évben Döbrentei Kornél is a méltánytalanul mellőzöttek közé tartozott. Az aczéli manipulált művelődéspolitikai első verseinek megjelenésétől mindvégig a túrt kategóriába sorolta. Büszke volt középnevelési származására és a hazához mindhalálig hű honvédtiszt felmenőire, jóllehet mindezek okán priuszos osztályidegennek számított a szovjet „felszabadítók” megszállta Magyarországon. A rendszerváltást követően, az utóbbi másfél évtizedben neki is hét kötetét jelentette meg a Püski Kiadó, akárcsak egykoron türelmetlenül rebellis szellemi elődjének, a pásztorok és szegényparasztok hányatott sorsú népi énekesének. A kozmikus költemények és sorsversek könyvei

a vívódás és a bizonyosság irodalmi rangú publicisztikai köteteivel váltják egymást. Sokak számára biztos tájékozási pontot jelent *A hadrafoghatóság ábrándja* (2000), a *Vajúdo feltámadás* (2002), a *Kardélen* (2003) és a *Helybengalopp* (2005). Ez utóbbiban jelent meg a szerző Tilos Rádió előtt elmondott protestáló beszéde, „Isten, áldd meg a magyart!” címmel. A beszéd sajtó-visszhangja és politikai fogadtatása tükrében úgy tűnik, hogy az akkori Magyarországon szabad volt a keresztények kiirtására uszítani, viszont a tervezett genocídium elleni fellépés társadalomra veszélyes devianciának számított. Köszönet Döbrentei Kornél-nak megfontolt szavaier, a verbális agresszió határozott visszautasításáért.

2008-ban 600 oldal terjedelemben jelentek meg a Balassi-kardos, alternatív Kosuth-díjas szerző egybegyűjtött versei, *Tartsd meg a sziklát* címmel. Ezt követte az *Ajánlások könyve* Szokolczay Lajos szerkesztésében. Most a Püski Kiadó hetedik Döbrentei-kötetként lát napvilágot az *És mégis* című karcsú, ám tartalmában gazdag versválogatás az antológiába illő, réggen klasszikussá vált költeményekkel és az új időknek olykor Ady Endrével perlekedő új dalaival. A válogatás és a szerkesztés Lantos Tivadar dicséri. A kötetet Papp Endre *Honvagy egy álom után* című elemző írása, tanulmánya zárja, amelyben nemcsak a versválogatásra figyel, áttekinti Döbrentei Kornél költészetét is. A nyomdából nemrég érkezett rangos kiadványt forgatva meggyőződhet róla az olvasó, hogy *Magyaroknak való* Döbrentei Kornél minden verse, nem csak a Balassi Bálint utolsó csatáját felidéző végvári ének. A szerző megéli és irodalmi munkássága fundamentumának tekintti legalább nyolc évszázados költészetünk folyamatoságát az

Ómagyar Mária-siralomtól Nagy Lászlóig és napjainkig. Magas esztétikai követelményeknek felelnek meg veretes versei, jöllehet az öncélú esztétizálást elutasítja. Vallja, hogy Hunniában a költészet lényege a magyar szó megtartó erejével vívott, megalkuvást nem ismerő küzdelem nemzetünk megmaradásáért, önazonosság-tudatunk erősítéséért. E kötetben megjelent költeményei is tanúsítják, hogy rendíthetetlenül hisz a Fennvalóban, a felszabdaltságban is egy és oszthatatlan Kárpát-medencében, a Szent Korona hatalmában és a négy folyónál őshonos, sokat szenvedett magyar nép jövőjében. Felemeli a szavát az ezeréves határt védő hegyek koszorúján túl élő, veszélyeztetett véreink, a moldvai csángók védelmében. A magyarság területi hovatartozástól független vagy azt felülíró egységeről legmarkánsabban a *Gyalogtűkék dicsérete* című versében fogalmaz Döbrentei Kornél. Leszámol a kommunista múlt ma is kísértő árnyaival, és 1956 hőseinek és vértanúinak megtartó példáját emeli a magasba. A kopjafáktól és út menti keresztektől a katedrálisokon át a világmindenségig és az Egek Uráig ívelő költészete szakrális költészet.

A maga útját járja, személye köztársaságának szuverenitását őrzi, ám egy-egy verse mégis találkozik az előző nemzedékek alkotói vagy a kortársak rokon törekvéseivel. Régebbi poémái közül a *Nyár Nakonxipánban* Kormos István hasonló tárgyú, más évszakhoz kötődő versének folytatása, továbbgondolása. *December, 1956* című négyrészes kompozíciójának első éneke, a *Nőtüntetés*, nemzedéktársa, Lezsák Sándor rendszerváltás előtt fogalmazott költeményének – *Krónika, december, 1956* – gyászos dallamával egybecseng. A címadó írást, az *És mégis* sorsverset olvasva a magyarság ezeréves deprimáló kétségeivel és csak azért is reményeivel szembesülünk. Végül győz az elszántság, a konok küzdelem mindenáron való vállalása. A kifosztott életben is ott rejlik a diadal lehetősége. Bartis Ferenc 1956-os versének, az *És mégis* élünknek sorai sejlenek

fel bennem, egy korábbi kor hangján elkiáltott, hagyományosabb eszközökkel megformált előzményként.

Döbrentei Kornél újabb költészete katedrálisának boltozatát (legalább) három oszlop tartja, három korszakalkotó nagy vers: a gróf Tisza Istvánt ébresztő *A rendíthetetlen lovag*, a Tormay Cécile emlékezete előtt tisztelgő *Rovásírás egy emlékoszlopra* és a Nyirő József emlékének ajánlott *Isten igájában*. A keresztény-nemzeti szemléletű olvasó mindhárom esetben szívesen azonosul a témaválasztással.

Tisza István – az első vers hőse – nagy magyar államférfi volt. Az I. világháborút minden rendelkezésére álló eszközzel igyekezett megakadályozni. Ő volt az, aki a vesztes háború végén a bomlasztás pusztító erőinek képes lett volna megálljt parancsolni, ő menthette volna meg a hiénák marcangolta történelmi Magyarországot. Károlyi Mihály hatalomra kerülésekor ezért kellett meghalnia. Erről a tragédiáról, az őszirózsás „forradalom” elvetétségéről és a kommün véres kegyetlenségéről a Döbrentei Kornél által megénekelt Tormay Cécile ad számot fő művében, a *Bujdosó könyvben*. Amit egyidejű feljegyzései alapján megírt, az nem fikció, hanem valóságirodalom, hiteles társadalomrajz. A harmadik vers ihletője a népe néma küzdelmét világgá kiáltó, papból lett székelő író: Nyirő József. Erdély vallási és etnikai sokszínűségét mindig tiszteletben tartó emberséges ember és igaz magyar volt, hitvány rágalmozói a bokájáig sem érnek. Temetetlen hamvai vádolják a magyarság kegyeletlenségét, halottgyalázó ellenségeit. A három hiteles portré, a három veretes vers egyenként bárhol jelenjen meg, úgy is trilógiává szervesül a szívünkben, jól reprezentálva Döbrentei Kornél legújabb alkotói korszakát.

Versfogyatkozásosak az idők, *És mégis* gazdagabbak lettünk a nemzeti hagyományainkhoz hű, a szellemi honvédelem küzdelmeiben Balassi-kardját vitézül forgató szerző új kötetének megjelenésével.

Medvigy Endre